

Kommunal nulvækst i to år vil koste 10.000 job

Regeringen har lagt op til at kommunerne skal på en hestekur, som blandt andet omfatter nulrealvækst i 2011 og måske også i 2012. Nulvækst kan lyde harmløst, men reelt er nulvækst lig med nedskæring. Det fremgår også af Finansministeriets offentliggørelser. I 2011 og 2012 vil regeringens mål om kommunal nulvækst betyde kommunale servicebesparelser på 2 mia. kr. i 2011 stigende til godt 4 mia. kr. i 2012. Det bevirker personalebesparelser på knap 5.000 personer i 2011 stigende til knap 10.000 personer i 2012.

af chefanalytiker **Martin Madsen**

29. januar 2010

Analysens hovedkonklusioner

- Ifølge Finansministeriets regneregler skal der være en vækst i kommunernes serviceudgifter på 0,9 pct. reelt for at sikre et uændret antal kommunalt ansatte pr. bruger.
- Regeringen har så sent som i sin seneste økonomiske redegørelse fra december lagt op til offentlige servicevækst på 1 pct. Men nu vil regeringen have nulvækst.
- Et fald i realvæksten fra de 0,9 pct., der sikrer uændret antal kommunalt ansatte pr. bruger, ned til 0 pct. i 2011 og 2012 vil betyde besparelser på 2 mia. kr. i 2011 stigende til godt 4 mia. kr. i 2012.
- Besparelserne vil bevirke et fald i kommunalt ansatte på knap 5.000 personer i 2011 stigende til knap 10.000 personer i 2012.
- Nulvækst vil alene på folkeskoleområdet bevirke over 1.000 færre lærer, end det som kræves for et uændret antal lærer pr. elev, selv når det faldende elevtal indregnes.

Kontakt

Chefanalytiker
Martin Madsen
Tlf. 33 55 77 18
Mobil 20 95 64 05
mm@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Nulvækst = nedskæring

Kommunernes serviceudgifter udgør 230,6 mia. kr. ifølge KL's budget for 2010. Heraf udgør netto-driftsudgifterne på folkeskoleområdet 46,8 mia. kr.

Ifølge Finansministeriets Økonomiske Redegørelse (december 2009) og regeringens Mod nye mål - Danmark 2015 (august 2007) må serviceudgifter reelt vokse med 1 pct. i 2011 og 1 pct. i 2012.

En realvækst i serviceudgifterne på 1 pct. svarer meget præcist til det, som Finansministeriet beskriver som værende påkrævet servicevækst for, at antallet af offentligt ansatte pr. bruger kan være konstant, når den befolkningsmæssige udvikling i kommunerne i sig selv øger udgiftstrækket med ca. ¼ pct. om året. Baggrunden herfor er uddybet i boks 1.

I Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 10 af 19. juni 2009 (juni 2009) fremgår det, at det demografiske træk alene i kommunerne stiger med 419 mio. kr. fra 2010-2011, svarende til et træk på 0,2 pct. Ligeledes fremgår det af svaret, at der er et 0,2 pct. træk fra 2011-2012.

Samlet set kræves der en realvækst i kommunernes serviceudgifter i både 2011 og 2012 på mindst 0,9 pct. for at sikre, at antallet af offentligt ansatte pr. bruger ikke skal reduceres.

Regeringen har dog lagt op til, at kommunerne skal på en hestekur, der blandt andet omfatter nul realvækst i 2011 og måske også i 2012.

Et fald i realvæksten fra de 0,9 pct., der sikrer uændret antal kommunalt ansatte pr. bruger, ned til 0 pct. i 2011 og 2012 vil betyde besparelser på 2 mia. kr. i 2011 stigende til godt 4 mia. kr. i 2012. Det fremgår af tabel 1.

Med en gennemsnitlig offentlig løn på ca. 414.000 kr. i 2011 og 424.000 kr. i 2012, så vil besparelserne på hhv. 2,0 og 4,1 mia. kr. i hhv. 2011 og 2012 bevirke et fald i kommunalt ansatte på knap 5.000 personer i 2011 stigende til knap 10.000 personer i 2012. Det fremgår også af tabel 1.

Tabel 1. Besparelse ved kommunal nulvækst i mia. kr. og personer

	2010	2011	2012
1. Krav til kommunal realvækst for at sikre uændret antal ansatte pr. bruger, pct.		0,9	0,9
2. Kommunernes serviceudgifter, der sikrer uændret ansatte pr. bruger, mia. 2010-kr.	230,6	232,6	234,7
3. Regeringens udmelding om nulvækst, pct.		0,0	0,0
4. Kommunernes serviceudgifter ved nul realvækst i 2011 og 2012, mia. 2010-kr.	230,6	230,6	230,6
5. Besparelse som følge af krav om kommunal nulvækst, mia. kr. (4-2)		2,0	4,1
6. Offentlig gennemsnitsløn (med forudsat 2½ pct. stigning), 1.000 kr.	404,0	414,1	424,5
7. Personale-besparelse som følge af krav om kommunal nulvækst, personer		4.900	9.700

Kilde: AE pba. Finansministeriet "Mod nye mål - 2015-planen, teknisk baggrundsrapport, december 2007" og KL "Budgetoversigt 2010, december 2009".

Boks 1. Krav om mindst 1 pct. realvækst for at sikre uændret offentlig beskæftigelse pr. bruger

I Finansministeriets 2015-plan, teknisk baggrundsrapport står der på side 46-47, fodnote 5:

"I et "neutralt forløb" med uændret befolkningssammensætning og uændret beskæftigelse, hvor det nominelle offentlige forbrug udgør en uændret andel af økonomien, varekøbskvoten er konstant, og produktivitetsvæksten i den private sektor udgør 2 pct. om året, opgøres **en realvækst i det offentlige forbrug på ca. 0,7 pct. om året. Denne realvækst indebærer, at antallet af offentligt ansatte pr. bruger kan være konstant**, og realvæksten i varekøbet kan udgøre 2 pct. om året på linje med den forudsatte produktivitetsvækst i den private sektor. **I tillæg til denne "neutrale" realvækst i det offentlige forbrug på ca. 0,7 pct. om året vil der ved forskydninger i befolkningens sammensætning komme et demografisk bidrag til den reale forbrugsvækst. Det demografiske træk udgør i 2015-fremskrivningen ca. ¼ pct. om året** i gennemsnit fra 2008 til 2015."

Eller kort sagt nulvækst er lig nedskæring af offentligt ansatte, så længe antallet af brugere, for eksempel antallet af folkeskoleelever, ikke falder med mere end 0,7 pct. om året.

At det forholder sig, som Finansministeriet skriver, gives der en teknisk forklaring på nedenfor.

Nominel offentlig forbrugsvækst: Finansministeriet forudsætter, at BNP (nominelt) vokser med 3,8 procent årligt (heraf 1,8 procent inflation og 2,0 procent produktivitetsvækst) i et forløb uden befolkningsforskydninger. Det nominelle offentlige forbrug skal således også vokse med 3,7 procent årligt for at udgøre en konstant andel af BNP.

Pris på offentligt forbrug: Det offentlige forbrug består af ca. 70 procent lønsum og ca. 30 procent vare- og tjenestekøb. Prisen på offentligt forbrug afhænger således af lønnen til offentligt ansatte og prisen på vare- og tjenestekøb. Prisen på en "enhed lønsum" forudsættes at vokse med 3,8 procent, svarende til lønstigningstakten i den private sektor eller BNP. Prisen på en "enhed vare- og tjenestekøb" forudsættes at vokse med inflationstakten på 2 procent.

Forudsat, at det offentlige forbrug fremover fortsat består af 67 procent lønsum og 33 procent vare- og tjenestekøb, vil prisen på det offentlige forbrug vokse med godt 3,1 procent årligt ($=0,67*3,8\%+0,33*2\%$).

Real offentlig forbrugsvækst som sikrer, at forbruget følger velstandsudviklingen: Realvæksten i det offentlige forbrug – dvs. den nominelle vækst korrigeret for prisudviklingen på det offentlige forbrug – der kræves for at sikre en konstant andel af BNP, er således med disse beregningsforudsætninger ca. 0,7 procent årligt ($\cong 3,8\%-3,1\%$), når der *ikke* indregnes et bidrag fra befolkningsforskydninger.

Finansministeriet indregner ikke nationalregnskabet kvalitetskorrektur i sine fremskrivninger. I nationalregnskabet korrigeres prisen på "en enhed løn" i de foreløbige år som standard ned med 0,12 procent hvert kvartal med begrundelse i anciennitet mv., men uden direkte statistisk belæg. Det svarer på årsbasis til at antage en offentlig produktivitetsvækst på knap ½ procentpoint. Indregnes denne kvalitetskorrektur, så er kravet for, at det offentlige forbrug kan følge med velstandsudviklingen (uden befolkningsforskydninger) 1 procent – og altså 1¼ procent, når det gennemsnitlige demografiske træk frem mod 2015 medregnes

Nulvækst på folkeskoleområdet karambolerer med ønske om at opprioritere folkeskolen

Ser man isoleret på folkeskoleområdet, er det et område, hvor der er et faldende elevantal de kommende år. Det befolkningsmæssige udgiftstræk falder med 441 mio. kr. i 2011 og 531 mio. kr. i 2012 ifølge Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 10 af 19. juni 2009 (juni 2009). Det svarer til at faldende demografisk udgiftstræk på 0,2 pct. i begge år.

Kravet til realvæksten i kommunernes nettodriftsudgifter på folkeskoleområdet er således mindre end for de samlede kommunale serviceudgifter i 2011 og 2012 for at sikre, at antallet af folkeskolelærere pr. elev er konstant. Kravet er 0,5 pct. realvækst - men det er fortsat større end regeringens udmelding om nulvækst.

Et fald i realvæksten fra de 0,5 pct., der sikrer uændret antal folkeskolelærere pr. elev, ned til 0 pct. i 2011 og 2012 vil betyde besparelser på 200 millioner kr. i 2011 stigende til godt 500 mio. kr. i 2012. Det vil give anledning til personalebesparelser på knap 600 lærer i 2011 stigende til 1.100 lærer i 2012. Det fremgår også af tabel 2.

Tabel 2. Besparelse ved nulvækst på folkeskoleområdet i mia. kr. og personer

	2010	2011	2012
1. Krav til kommunal realvækst for at sikre uændret antal folkeskolelærere pr. elev, pct.		0,5	0,5
2. Nettodriftsudgifter til folkeskolen, der sikrer uændret lærer pr. elev, mia. 2010-kr.	46,4	46,6	46,9
3. Regeringens udmelding om nulvækst, pct.		0,0	0,0
4. Nettodriftsudgifter til folkeskolen ved nul realvækst i 2011 og 2012, mia. 2010-kr.	46,4	46,4	46,4
5. Besparelse som følge af krav om kommunal nulvækst, mia. kr. (4-2)		0,2	0,5
6. Offentlig gennemsnitsløn (med forudsat 2½ pct. stigning), 1.000 kr.	404,0	414,1	424,5
7. Personale-besparelse som følge af krav om kommunal nulvækst, personer		600	1.100

Kilde: AE pba. Finansministeriet "Mod nye mål - 2015-planen, teknisk baggrundsrapport, december 2007" og KL "Budgetoversigt 2010, december 2009".